РОБЕРТ
ХАРРІС

ПРИВИД

Роман

Харків
«ФОЛІО»
2021

РОЗДІЛ 1

Одна з найбільших переваг літрабства — нагода зустрічатися з цікавими людьми.

Ендрю Крофтс. «Літрабство»

Почувши, як загинув МакЕра, мені слід було встати й піти. Тепер я це розумію. Мені слід було сказати: «Ріку, вибач, це не для мене, я такого не люблю», допити й піти. Але цей Рік був надто гарним оповідачем — я часто подумував, що йому належало б бути письменником, а мені — літагентом, — бо щойно він починав повістувати, я не міг не слухати, і ще до завершення оповіді я був на гачку.

Того дня під час ланчу Рік розповів мені таке.

У позаминулу неділю МакЕра сів на останній пором, що курсував між Вудс-Голом у штаті Массачусетс і Мартас-Віньярдом. Я згодом вирахував, що це сталося 12 січня. Було ще вилами по воді писано, чи відбудеться рейс. З півдня завзявся буревій, і кілька останніх рейсів скасували. Проте до дев'ятої вечора буревій трохи ослаб, і о 21.45 капітан вирішив, що можна віддати швартові. Пором був переповнений, але МакЕрі вдалося знайти місце для своєї

машини. Він припаркувався в трюмі й піднявся на палубу, щоб подихати свіжим повітрям.

Більше його ніхто живим не бачив.

Переправа на острів зазвичай займає 45 хвилин, але того вечора погода значно уповільнила рух: швартувати судно у двісті футів завдовжки при вітрі 50 вузлів — це, як висловився Рік, не жарти. Пором дістався до Віньярд-Гейвена близько одинадцятої вечора, і машини почали з'їжджати на берег — всі, крім нового спортивного «Форда Іскейпа» жовтувато-коричневого кольору. Розпорядник по гучномовцю попросив власника підійти до своєї машини, бо вона заважала водіям позаду неї. Коли власник не з'явився, члени екіпажу перевірили двері, котрі виявилися незамкнутими, і тому викотили великий «Форд» на пристань. Потім судно ретельно обстежили: сходовий колодязь, бар, туалети, навіть рятувальні шлюпки — пасажира ніде не було. Зв'язалися з терміналом у Вудс-Голі й попросили перевірити, чи не зійшов хтось на берег до відплиття порому та випадково запізнився на посадку, — не було таких. Тоді посадовець із Массачусетської пароплавної компанії нарешті зв'язався з відділом берегової охорони у Фалмуті та повідомив про можливе падіння людини за борт судна.

Поліція перевірила номер «Форда» й з'ясувала, що автомобіль зареєстрований на такого собі Мартіна С. Райнгарта з Нью-Йорка, хоча вдалося з'ясувати, що той перебував на своєму ранчо в Каліфорнії. На той час на східному узбережжі було близько півночі, а на західному — дев'ята вечора.

— Це саме той Марті Райнгарт? — перебив я.

— Атож, він.

Райнгарт тут же підтвердив поліції телефоном, що «Форд» належав йому. Він тримав його у своєму домі на Мартас-Віньярді

для власного користування й для друзів улітку. Він також підтвердив, що, попри пору року, там наразі гостювала група людей. Сказав, що його помічник туди зателефонує й дізнається, чи хтось брав машину. За пів години помічниця Райнгарта зв'язалася з поліцією й повідомила, що один із гостей справді пропав, його звуть МакЕра.

Наступні дії довелося відкласти до світанку. Та це й байдуже, бо всі розуміли, що якщо пасажир упав за борт, тепер шукатимуть труп. Рік належить до тих дражливо міцних американців, яким уже за сорок, але які мають вигляд дев'ятнадцятирічних і мучать своє тіло велосипедами й каное. Він це море знає: якось Рік проплив на каяку навколо острова, здолавши за два дні шістдесят миль. Пором із Вудс-Голу перепливав протоку там, де протока Віньярд зустрічалася з протокою Нентакіт, а води там небезпечні! У високий приплив видко, як течії перетягують на свій бік величезні буї в каналі. Рік похитав головою. У січні, у буревій зі снігом? Ніхто не виживе більш ніж п'ять хвилин.

Наступного ранку місцева жінка знайшла тіло, викинуте на берег за чотири милі біля бухти Ламберта. Водійське посвідчення, знайдене в гаманці, підтверджувало, що це Майкл Джеймс МакЕра — 50 років, житель Белема, південного передмістя Лондона. На згадку про це тоскне й нудне передмістя в мені прокинулося співчуття: бідолаха загинув далеченько від дому. У паспорті МакЕри найближчим родичем значилася мати. Поліція відвезла труп до маленької трупарні Віньярд-Гейвена, а потім поїхала до домівки Райнгарта повідомити новину й забрати когось із гостей на впізнання.

Це було ще те видовище, сказав Рік, коли той гість побачив тіло:

— Закладаюся, працівники трупарні досі його згадують.

На місці була патрульна машина з синьою блималкою з Едґартауна, другою приїхали чотири озброєні охоронці, які перекрили будівлю, а третьою — броньованою — прибув добре упізнаваний чоловік, який ще півтора року тому був прем'єр-міністром Великобританії та Північної Ірландії.

■

Ідея ланчу належала Ріку. Якби він не зателефонував мені напередодні ввечері, я б навіть не знав, що він у місті. Рік наполіг, щоб ми зустрілися в його клубі. Власне, це був не його клуб — він був членом подібного пристановища на Мангеттені, члени якого натомість мали право відвідувати обіди в Лондоні, — але йому подобалося так казати. Під час ланчу сюди пускали лише чоловіків. Кожний відвідувач носив темно-синій костюм і, як правило, йому було за шістдесят: я після закінчення університету ніколи не почував себе таким молодим. Зимове небо назовні давило на Лондон, як великий сірий нагробок. Усередині жовте світло трьох величезних канделябрів відбивалося від темних полірованих стільниць, сяяло на столовому сріблі й у рубінових карафках з кларетом. На картці, що лежала між нами, повідомлялося, що ввечері відбудеться щорічний клубний турнір із коротких нардів. Це чимось нагадувало уявлення чужинців про Англію: зміну варти біля Букінгемського палацу або будівлі парламенту.

— Дивно, що преса промовчала, — сказав я.

— О, були згадки. Ніхто не робив з цього таємниці. Були й некрологи.

Тепер, роздумуючи про ті події, я нечітко пригадую, що бачив щось подібне. Але я працював по п'ятнадцять годин на день цілий місяць, дописуючи нову книжку — автобіографію футболіста, — і світ поза моїм кабінетом розпливався в імлі.

— Чому експрем'єр-міністр попхався на упізнання чоловіка з Белема, який впав з порома в Мартас-Віньярді?

— Майкл МакЕра, — оголосив Рік з виразною мімікою людини, яка пролетіла три тисячі миль, щоб розповісти мені кінцівку цікавої історії, — *допомагав йому писати мемуари*.

На цьому — у тому паралельному житті — я висловив ввічливі співчуття літній місіс МакЕрі («яке потрясіння втратити дитину в такому віці»), склав лляну обідню серветку, допив вино, попрощався й вийшов на холодну лондонську вулицю, а попереду на мене чекала моя непримітна кар'єра. Натомість я перепросив, пішов до клубного туалету й глибокодумно подзюрив, роздивляючись несмішну карикатуру в «Панчі».

— Ти розумієш, що я не знаюся на політиці? — спитав я, повернувшись з туалету.

— Але ж ти голосував за нього!

— За Адама Ленґа? Авжеж. Усі голосували за нього. Він не був політиком. Він був шаленцем.

— Ну, у тому й річ. Кого цікавить політика? У кожному разі, друже, йому потрібний фаховий літраб, а не ще один бісовий політикан.

Він озирнувся навкруги. Залізне правило клубу забороняло обговорення ділових питань в його стінах, що було проблемою для Ріка, бо його нічого іншого не цікавило.

— Марті Райнгарт запропонував йому за мемуари десять мільйонів доларів на двох умовах. По-перше, книжка мала потрапити до книгарень упродовж двох років. По-друге, Ленґ не чіпатиме проблему боротьби з тероризмом. Але я чув, що в нього там ще й кінь не валявся. На Різдво з'ясувалося, що справи з мемуарами кепські, і Райнгарт надав Ленґу власний заміський дім на Мартас-Віньярді, аби ніщо не відволікало його й МакЕру

Зміст

Розділ 1 7
Розділ 2 21
Розділ 3 37
Розділ 4 54
Розділ 5 72
Розділ 6 84
Розділ 7 98
Розділ 8 122
Розділ 9 143
Розділ 10 158
Розділ 11 173
Розділ 12 196
Розділ 13 212
Розділ 14 237
Розділ 15 261
Розділ 16 288
Розділ 17 313